

## POSTANOWIENIE

Dnia 24 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie z powództwa R. Z.

przeciwko N. P.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 maja 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 9 października 2019 r., sygn. akt I ACa [...],

**1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**

**2) zasądza od powoda R.Z. na rzecz pozwanej N. P.  
kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów  
postępowania kasacyjnego.**

### UZASADNIENIE

Wyrokiem z 18 października 2018 r. Sąd Okręgowy w K. utrzymał w mocy w całości nakaz zapłaty z 14 grudnia 2016 r. wydany w postępowaniu nakazowym, zasądzający od Pozwanej N. P. na rzecz Powoda R.Z. kwotę 200.000 zł z ustawowymi odsetkami od 1 lipca 2016 r. do dnia zapłaty, powołując się na ugodę zawartą między stronami oraz zasądził od Pozwanej na rzecz Powoda 1.800 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwana w zarzutach od nakazu zapłaty wniosła o oddalenie powództwa zarzucając nieistnienie zobowiązania umownego, brak skutecznego wezwania do zapłaty, bezzasadność roszczenia oraz jego sprzeczność z zasadami współżycia społeczno-gospodarczego.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że strony procesu w okresie od 2011 r. do

2015 r. współpracowały ze sobą, która to współpraca polegała na tym, iż Powód finansował inwestycje, które miała wykonywać Pozwana w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Między stronami powstał spór co do należności dla Powoda. W postępowaniu Powód jako dowód swojej należności w wysokości 200.000 zł przedstawił kserokopię ugody. Biegły sądowy w opinii grafologicznej nie potwierdził jednoznacznie prawdziwości podpisu Pozwanej, gdyż badanie dotyczyło kopii ugody, a nie jej oryginału. Sąd Okręgowy dokonał ustaleń faktycznych z uwzględnieniem zeznań Powoda, które w ocenie Sądu w przeciwieństwie do zeznań Pozwanej, były bardziej stanowcze i spójne. Stwierdził, że kopia dokumentu może być w okolicznościach sprawy uznana za dowód, który w zestawieniu z opinią biegłego i zeznaniami stron Sąd uznał za wiarygodny. Nie znalazł podstaw do oddalenia powództwa na mocy art. 5 k.c.

Sąd Apelacyjny uwzględniając przedstawione w apelacji zarzuty Pozwanej uznał za konieczne przeprowadzenie dowodów, o jakich była mowa w treści apelacji oraz w dalszym toku postępowania odwoławczego. Uznał, że nie jest możliwa ocena ich wpływu na rozstrzygnięcie sporu bez zapoznania się z ich treścią. Z przelewów bankowych i dowodów wpłat wynikało, że w okresie od 18 stycznia 2014 r. do 29 maja 2015 r. Pozwana przełała na rzecz spółki Powoda łącznie kwotę 327.656,90 złotych. Jedynie część z tych płatności wskazywało faktury, których dotyczyła zapłata. Większość określona była jako „rozliczenie prywatne”. Kopia przedsądowego wezwania do zapłaty długu w łącznej kwocie 255.656 złotych dotyczyła zapłaty należności w kwocie 200.000 złotych wynikającej z porozumienia z 16.03.2016 r. oraz dalszego długu w kwocie 55.656 złotych wynikającego z pożyczek, które stały się wymagalne ze względu na brak realizacji porozumienia z 16 marca 2016 r. Nakaz zapłaty wydano na podstawie kopii ugody i przedsądowego wezwania do zapłaty, którego dowód nadania jest opatrzony datą wcześniejszą niż data widniejąca na piśmie, którego ma dotyczyć. Dodatkowo pożyczki wskazane przez Powoda jako przyczyny zawarcia przedmiotowej ugody zawierały zapisy o odsetkach umownych, których wysokość drastycznie przewyższa wysokość odsetek maksymalnych. Ponadto niewiarygodne były twierdzenia Powoda, że nie mógł przedłożyć oryginału ugody, gdyż sporządzono ją w jednym egzemplarzu, który pełnomocnik wydał Pozwanej. Z kopii ugody wynika,

że sporządzono ją w dwóch egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

Mając na względzie dodatkowe ustalenia Sąd Apelacyjny w (...) uznał, że Powód nie udowodnił w dostateczny sposób dochodzonego roszczenia i na mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił powództwo jako niedostatecznie udowodnione, obciążając Powoda opłatami od zarzutów od nakazu zapłaty od apelacji, których Pozwana ze względu na zwolnienie od kosztów nie miała obowiązku uiszczać.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) skargę kasacyjną złożył Powód skarżąc do w części tj. co do punktu 1) a), b) i c) oraz 3) i 4) wyroku, czyli w zakresie uchylecia nakazu zapłaty z dnia 14 grudnia 2016 r. oraz obciążenia Powoda kosztami postępowania nakazowego, apelacyjnego i kosztami zastępstwa procesowego. Orzeczeniu temu zarzucił naruszenie art. 308 k.p.c. poprzez uznanie za niedopuszczalny oraz nieprzyznanie odpowiedniej mocy dowodowej dowodowi w postaci kopii dokumentu, naruszenie art. 236 w zw. z art. 217 w zw. z art. 207 § 6 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym przed 7 listopada 2019 r.) poprzez nieuzasadnione uwzględnienie wniosku o dopuszczenie dowodów wniesionego przez Pozwaną na etapie postępowania apelacyjnego oraz naruszenie art. 386 § 1 k.p.c. poprzez zmianę wyroku Sądu I instancji i oddalenie powództwa mimo, że nie zaistniały podstawy do takiego rozstrzygnięcia. Na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego.

Pozwana wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcie skargi kasacyjnej i o zasądzenie od Powoda na rzecz Pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy na tym etapie postępowania kasacyjnego, tj. w ramach tzw. przedsądu, bada wyłącznie wskazane

w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania. Cel wymagania określonego w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. może być osiągnięty przez powołanie i uzasadnienie przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Wskazanie przyczyny określonej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c., tj. istnienie istotnego zagadnienia prawnego, nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., sygn. akt II CZ 35/01, OSNC 2002, z. 1, poz. 11 i z 11 stycznia 2002 r., sygn. akt III CKN 570/01, OSNC 2002, z. 12, poz. 151). Zagadnienie prawne nie powinno być wskazane w sposób kazuistyczny, a z drugiej strony - ogólny i z lakonicznym wręcz uzasadnieniem.

W niniejszej sprawie Skarżący powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego nie uwzględnia całokształtu wniosków wynikających z treści dotychczasowych rozstrzygnięć. Jak wskazano w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z 12 lutego 2019 r., sygn. akt II PK 12/18, powołując wcześniejsze orzeczenia, iż powołane przez stronę dowody z określonych dokumentów załączonych do pozwu lub innego pisma procesowego w formie niepoświadczonych kserokopii wprowadzone nie stanowią dowodów z dokumentów, o których mowa w art. 244 i art. 245 k.p.c., nie są jednak pozbawione mocy dowodowej, w rozumieniu art. 232 w zw. z art. 308 k.p.c. stanowią one jeden ze środków dowodowych, przy pomocy których strona może udowodnić fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, dopóki sąd ani strona przeciwna nie zakwestionuje ich i nie zażąda złożenia oryginałów dokumentów. Tak jak inne dowody, podlegają one ocenie sądu na podstawie art. 233 k.p.c. W sytuacji zaś, gdy sąd zażąda przedstawienia oryginału dokumentu, strona jak również każda inna osoba, która go posiada, obowiązana jest, zgodnie z art. 248 k.p.c., przedstawić oryginał. Obowiązek złożenia oryginału dokumentu powstaje dla strony, która powołuje się

na dokument, także w sytuacji wskazanej w art. 129 § 1 k.p.c., a więc wtedy, gdy strona przeciwna zażądała złożenia oryginału dokumentu (zob. wskazany tamże wyrok Sądu Najwyższego z 25 listopada 2015 r., sygn. akt IV CSK 52/15). W wyroku z 17 czerwca 2016 r. Sąd Najwyższy zaznaczył, iż bez wątpienia niepoświadczona kopia (kserokopia, inna forma odzwierciedlenia treści) dokumentu nie jest dowodem, co nie oznacza, że każdorazowo podlega pominięciu przez sąd orzekający przy konstruowaniu podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Formalizm procesowy, polegający na obowiązku przedstawienia przez stronę powodową i pozwaną dowodów w formie dokumentów, w tym kwalifikowanych co do treści i formy obowiązuje w postępowaniu nakazowym (art. 485 k.p.c., art. 493 § 3 k.p.c.). Co do zasady jednak jest to powinność, dla której nie jest przewidziana sankcja formalna, tylko materialna o charakterze względnym (wyrok Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2016 r., sygn. akt IV CSK 669/15, niepublikowany).

Ponadto, w niniejszej sprawie Sąd II instancji oparł swoje ustalenia na rozważaniach dotyczących przedstawionej kserokopii ugody. Problem sprowadzał się do braku przedstawienia oryginału dokumentu, zaprzeczeniu Pozwanej w zakresie jego treści i analizy twierdzeń Powoda. Art. 236 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie nowelizacji k.p.c. w dniu 7 listopada 2019 r.) wskazywał na to, co powinno się znaleźć w postanowieniu o dopuszczeniu dowodu. Natomiast art. 217 § 2 i 3 k.p.c. (aktualnie uchylony) określał warunki pominięcia dowodu, nie wskazując tego, czy konieczne jest w tym względzie wydanie orzeczenia. Jego brak powinien skutkować złożeniem zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. Na późniejszym etapie decyzja taka mogła być podstawą zarzutów środka zaskarżenia. Nie było rozbieżności ani wątpliwości, że niewydanie orzeczenia negatywnego (jego brak) nie miał istotnego wpływu na rozstrzygnięcie sprawy, w przypadku, gdy sąd w sposób dostateczny określi materiał dowodowy mogący stanowić podstawę merytorycznego orzekania (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 19 stycznia 2007 r., sygn. akt III CSK 368/06, niepublikowany). Aktualnie, po wprowadzeniu regulacji art. 235<sup>2</sup> § 2 k.p.c. nie ma wątpliwości co do konieczności wydania postanowienia w zakresie dopuszczenia bądź pominięcia dowodu. Jedynie na marginesie wskazać należy, że w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania Skarżący nie wskazał jakie to wnioski dowodowe nie

zostały przeprowadzone, więc trudno odnieść się do twierdzenia, że wskazane zagadnienie prawne ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Wypada zaznaczyć, że możliwość przeprowadzenia postępowania dowodowego przez sąd II instancji wynika z przyjętego systemu apelacji. Celem postępowania apelacyjnego jest ponowne wszechstronne zbadanie sprawy pod względem faktycznym i prawnym. Sąd ma obowiązek rozważenia sprawy z punktu widzenia przytoczonych uprzednio przesłanek i podjęcie takiego stanowiska, które przy ich uwzględnieniu jest uzasadnione okolicznościami sprawy.

Skarżący powołuje w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania orzeczenia, które nie są rozbieżne. Z jednej strony wskazują, że sąd II instancji mimo braku zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. co do postępowania dowodowego może dopuścić dowód. Natomiast przywołane orzeczenie Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 22 listopada 2016 r. odnosi się w istocie do kwestii sprekludowania zarzutu, nie zaś braku możliwości dopuszczenia takiego dowodu przez sąd odwoławczy.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przez istotne zagadnienie prawne należy rozumieć problem z zakresu wykładni prawa, istotny z perspektywy rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, mający charakter precedensowy i mogący - przez wyjaśnienie go w ramach rozpoznania skargi kasacyjnej - przyczynić się do rozwoju prawa (zamiast wielu zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 czerwca 2016 r., sygn. akt V CSK 4/16, niepublikowane). Żadna z kwestii wskazanych w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w niniejszej sprawie przesłance tej nie odpowiada.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, rozstrzygając o kosztach postępowania na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. w zw. z art. 398<sup>21</sup> *in princ.* k.p.c. oraz art. 391 § 1 k.p.c., a także § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 5 pkt 2 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości prawnych z dnia 3 stycznia 2018 r. w sprawie opłat za czynności radców (Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

ke